Perävaunu perään?

Teksti ja kuvat: J. Kuusjärvi/
Kevyt Kuljetuskalusto

Suomalaiset ovat perävaunukansaa. Näin saattaa todeta ainakin katsellessaan keväin syksyin kesämökkiliikennettä. Silloin lähes joka toisen auton perässä kulkee jonkin näköinen perävaunu Suosion taustalla on suomalainen ilmiö, jarruttomat perävaunut. Ne ovat edullisia hankkia eikä niitä tarvitse määräaikaiskatsastaa, joten ne ovat halpoja ja huolettomia omistaa. Kantavuus näissä ei kuitenkaan ole järin suuri.

Joskus tulee tarve kuljettaa joitakin isompia kuormia, autoa tai venettä. Kun auton perässä kerran on koukku, niin miksipä ei vuokrata iso tarkoitukseen sopiva perävaunu ja vetää kuorma omalla autolla. Sitten tuleekin kysymys: mitä sainkaan kytkeä autoni vetokoukkuun ja millaista yhdistelmää ajokorttini oikeuttaa kuljettamaan? Ja kuinkas muuten on tuon vanhan kärryn veto tuolla uudella autolla?

Riittääkö kortti?

Ensinnäkin selvitettävä , millaista ajoneuvoyhdistelmää ajokortti oikeuttaa kuljettamaan. Jarruttomien vaunujen veto-oikeus on yksinkertainen; jarrutonta saa vetää niissä autoissa, joita kortti muutenkin oikeuttaa ajamaan, kunhan kokonaismassa ei ylitä vetoauton omaa massaa. Henkilö- ja pakettiautoilla saa jarrutonta vaunua vetää vaikka kokonaispaino ylittäisikin 3500 kg:n rajan. Suurin mahdollinen yhdistelmän kokonaismassa tässä tapauksessa on 3500 kg + 750 kg = 4250 kg.

Kuorma-autokortti (C) oikeuttaa vetämään jarrutonta perävaunua myös kuorma-auton perässä eikä vetoauton koolla tai kokonaispainolla ole merkitystä. Ja vastaavasti linja-autokortilla saa vetää O1-vaunua linja-auton perässä.

Jarrullisten yhdistelmien kohdalla kuvaan asuu yhdistelmän kokonaispaino. B-kortilla suurin sallittu yhdistelmän paino on 3500 kg. Kuorma-autokortti ei tähän asiaan tee muutosta. BC-kortti oikeuttaa ajamaan alle 3500 kg:n yhdistelmiä ja vetämään kuorma-auton perässä O1-luokan jarrutonta perävaunua.

Asuntovaunulla tai autotrailerilla saattaa hyvinkin tuo 3500 kg:n raja ylittyä. Jos vetoauto on B-luokkaa (kokonaispaino alle 3500 kg), täytyy kuljettajalta löytyä BE-luokan ajokortti (ns. pikku-E). Tämän luokan kortti tarvitaan myös silloin, kun perävaunun kokonaismassa ylittää vetoauton omamassan.

C1E-luokan ajokortti tarvitaan, jos vetoauton kokonaismassa on yli 3,5 tonnia, mutta alle 7,5 tonnia (kevyt kuorma-auto). Tällaisella kortilla saa kuljettaa korkeintaan 12 tonnin yhdistelmää. C1E-luokan kortti mahdollistaa siis kevyiden kuorma-autojen, esimerkiksi ns. kuorma-autoksi rekisteröityjen pakettiautojen, käyttämisen O2-luokan perävaunun vetämiseen. Pelkkä C-luokan ajokortti oikeuttaa ajamaan vain kevytperävaunuyhdistelmää.

Mitä autolla saa vetää?

Auto asettaa omat rajoituksensa perävaunun vetoon. Auton massa ratkaisee useassa tapauksessa millaisen perävaunun siihen saa kytkeä ja millaisen ajokortin yhdistelmän kuljettaminen vaatii. Lisäksi auton ja vetokoukun valmistajat ovat saattaneet asettaa omat rajoituksensa käyttöön.

Jarruton perävaunu

Jarruttoman kevytperävaunun ajoneuvoluokka on O1. Sen suurin kokonaismassa on enintään 750 kg. Tämän ryhmän perävaunuissa ei tarvitse käyttää talvirenkaita eivätkä ne tarvitse vuosikatsastusta.

O1-luokan perävaunu saa olla kokonaismassaltaan korkeintaan puolet vetoauton omamassasta. Auton valmistaja on saattanut rajoittaa vetomassan tätäkin pienemmäksi. Useissa uusissa isoissakin autoissa jarruttoman vaunun vetomassa on yllättävän pieni turvavarusteista johtuen. Asian voi tarkistaa rekisteriotteesta, jossa vetomassat on yleensä mainittuna.

Jarrullinen perävaunu

Yli 750 kg, mutta alle 3500 kg perävaunu kuuluu O2-ajoneuvoluokkaan. Tämän luokan perävaunut on varustettu jarruin ja ne on katsastettava joka toinen vuosi. Näissä katsastusaika on kalenterivuoden loppuun mennessä; ei siis kuten autoissa käyttöönottopäivän tai rekisterinumeron mukaan.

Jarrullisissa perävaunuissa täytyy käyttää talvirenkaita kuten henkilö- ja pakettiautoissakin. Huomioitava seikka on myös, että jos vetoautossa on nastarenkaat, täytyy myös perävaunun alta löytyä sellaiset.

Perävaunun rekisteriotteessa lukeva kokonaismassa saa olla suurempi kuin auton omamassa, mutta todellinen perävaunumassa ei. Perävaunu voi olla myös leveämpi kuin vetoauto. Tässä tapauksessa voi joutua käyttämään lisävarrellisia taustapeilejä, niin sanottuja asuntovaunupeilejä, näkyvyyden saamiseksi taaksepäin. Peilien hyötyleveys (peilipinnan ”keskeltä keskelle” mitattuna) tulee olla vähintään yhtä suuri kuin perävaunun leveys peilien korkeudella.

Perävaunun kuormaamiseen pitää kiinnittää erityistä huomiota. Liian etu- tai takapainoisella kuormalla vaunu alkaa helposti heijata ja sen seurauksena voi ajoneuvon hallinta olla mahdotonta. Kuorma tulee asettaa niin, että aisapainoa tulee vähintään 25 kg. Kuorma pitää myös sitoa niin, että se ei pääse liikkumaan tai putoamaan matkan aikana. Perässä sallitaan merkitsemättömänä 1 metrin ylitys. Muuten kahden metrin ylitys, kunhan se on merkitty punaisella lipulla ja pimeän aikana punaisella valolla. Sivuylitystä ei sallita lainkaan lukuun ottamatta venekuljetuksia, joissa veneen suurin leveys saa olla 2,60 m vaikka perävaunu olisi kapeampi.

Ja vielä yksi helposti unohtuva asia: perävaunun rekisteriote. Se pitää olla matkassa vaikka kalusto olisikin lainattua. Tien päällä tietysti muistamme kaikkien jo autokoulussa oppiman 80 km/h nopeusrajoituksen perävaunuille.

Rekisteriotteesta löytyvät suurimmat sallitut perävaunupainot. Esimerkiksi Skoda Fabia Combi Vanin omapaino on 1290 kg, mutta silti suurin sallittu jarruttoman vaunun paino on reilusti alle puolet, 450 kg.